

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 4. septembrī

Senāts šādā sastāvā: senators referents Intars Bisters, senatori Kaspars Balodis un Inese Grauda

rakstveida procesā izskatīja SIA „EXTRA CREDIT” blakus sūdzību par Rīgas apgabaltiesas tiesneša 2025. gada 7. marta lēmumu, ar kuru atteikta pieņemt SIA „EXTRA CREDIT” blakus sūdzība par Rīgas pilsētas tiesas 2025. gada 11. februāra lēmumu par tiesvedības apturēšanu civillietā /Persona A/ apvērsuma prasībā pret SIA „EXTRA CREDIT”.

Aprakstošā daļa

[1] /Persona A/Civilprocesa likuma 406.¹⁰ panta kārtībā cēlis apvērsuma prasību pret SIA „EXTRA CREDIT”, apstrīdot pēc būtības maksājuma saistību, kas ar Rīgas pilsētas tiesas tiesneša lēmumu pakļauta beztrīdus piespiedu izpildei.

Tiesas sēdē 2025. gada 27. janvārī tiesa izskatīja/Persona A/ pieteikumu par tiesvedības apturēšanu, paziņojot, ka tiesas lēmums būs pieejams 2025. gada 30. janvārī. Noteiktajā datumā lēmums nebija pieejams. Lēmums par tiesvedības apturēšanu līdzbrīdim, kad stāsies spēkā gala nolēmums kriminālprocesā Nr. 19220077923, sastādīts un nosūtīts lietas dalībniekiem uz saziņai ar tiesu norādītajām elektroniskā pasta adresēm 2025. gada 11. februārī. Lēmuma rezolutīvajā daļā norādīts, ka lēmumu var pārsūdzēt 10 dienu laikā no lēmuma izsniegšanas dienas.

[2] Tiesā 2025. gada 24. februārī saņemta SIA „EXTRA CREDIT” blakus sūdzība par Rīgas pilsētas tiesas 2025. gada 11. februāra lēmumu, un atbilstoši Rīgas pilsētas tiesas tiesneša 2025. gada 28. februāra rezolūcijai lieta kopā ar blakus sūdzību nosūtīta apgabaltiesai.

[3] Ar Rīgas apgabaltiesas tiesneša 2025. gada 7. marta lēmumu nolemts atteikt pieņemt SIA „EXTRA CREDIT” blakus sūdzību par Rīgas pilsētas tiesas 2025. gada 11. februāra lēmumu.

Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

[3.1] Civilprocesa likuma 442. panta pirmā daļa noteic, ka pārsūdzības termiņa sākums ir lēmuma izsniegšanas datums, tikai tad, ja tas pieņemts rakstveida procesā, vai par procesuālām darbībām ārpus tiesas sēdes. Lietā nav strīda, ka lēmums par tiesvedības apturēšanu pieņemts tiesas sēdē.

Civilprocesa likums neregulē pārsūdzības termiņa sākuma datumu gadījumos, kad lēmums sastādīts pēc tiesas noteiktā datuma. Šāds regulējums ir paredzēts attiecībā uz apelācijas (*Civilprocesa likuma 415. panta otrā daļa*) un kasācijas sūdzībām (*Civilprocesa likuma 454. panta otrā daļa*). Lēmums, kas pārsūdzams ar blakus sūdzību, arī var būt pieņemts tiesas sēdē, kā tas ir gan konkrētajā, gan citos Civilprocesa likumā minētajos gadījumos (*piemēram, Civilprocesa likuma 140. panta devītā daļa, 140.¹ panta divpadsmitā daļa, 244.¹⁰ panta trešā daļa*). Nav saskatāms racionāls pamats, kādēļ Civilprocesa likums neregulē šādu situāciju, tādēļ konstatējams neapzināts likuma robs jeb likuma plānam pretēja neatbilstība.

[3.2] Civilprocesa likuma 415. panta otrā daļa noteic, ja spriedums sastādīts pēc tiesas noteiktā datuma (199. pants), sprieduma pārsūdzēšanas termiņu skaita no sprieduma faktiskās sastādīšanas dienas. Minētās tiesību normas attiecināšana uz konkrēto situāciju ir pieļaujama, jo konstatējama būtiska līdzība normas tiesiskajam sastāvam ar faktisko dzīves gadījuma situāciju, proti, tiesas sēdē noteikts nolēmuma sagatavošanas datums, kas nav ievērots.

Tādējādi atbilstoši Civilprocesa likuma 5. panta piektajai daļai, piemērojama likuma analogija, attiecinot Civilprocesa likuma 415. panta otrajā daļā noteiktās tiesiskās sekas uz šīs lietas faktiskajiem apstākļiem, t. i., lēmuma pārsūdzēšanas termiņu skaita no lēmuma faktiskās sastādīšanas dienas – 2025. gada 11. februāra.

Ņemot vērā, ka blakus sūdzību var iesniegt desmit 10 dienu laikā no pasludināšanas dienas, blakus sūdzību varēja iesniegt līdz 2025. gada 21. februāra plkst. 23:59. Blakus sūdzība tiesai nosūtīta 2025. gada 24. februārī plkst. 13:21, kas ir pēc pēc blakus sūdzības iesniegšanas termiņa un tajā nav lūgts termiņu atjaunot, tādēļ pamatojoties uz Civilprocesa likuma 442. panta otro daļu konstatējams pamats atteikt pieņemt blakus sūdzību.

[4] Atbildētāja iesniegusi blakus sūdzību, lūdzot atcelt apgabaltiesas lēmumu un nodot jautājumu jaunai izskatīšanai.

Blakus sūdzība pamatota ar šādiem argumentiem.

[4.1] Lietā nav strīda par to, ka atbildētājai nolēmums par tiesvedības apturēšanu nebija pieejams tiesas sēdē noteiktajā datumā.

Paziņojums par nolēmuma sastādīšanas datuma maiņu un tam pievienotu Rīgas pilsētas tiesas 2025. gada 11. februāra lēmumu atbildētājai nosūtīts 2025. gada 11. februārī, līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.¹panta pirmās daļas ceturto punktu, kā arī Senāta atziņām 2017. gada 15. septembra lēmumā lietā Nr. SKC-1595/2017, kas formulētas tulkojot minēto tiesību normu, uzskatāms, ka paziņojumu par nolēmuma sastādīšanas datuma maiņu ar tam pievienoto nolēmumu atbildētāja ir saņēmusi trešajā dienā no nosūtīšanas brīža, tas ir, 2025. gada 14. februārī.

[4.2] Tiesnesis lēmumā nepamatoti apgalvojis, ka Civilprocesa likums neregulē pārsūdzības termiņa sākuma datumu gadījumos, kad lēmums sastādīts pēc tiesas noteiktā termiņa, jo Civilprocesa likuma 46. panta pirmā daļa pretēji lēmumā apgalvotajam tieši paredz un regulē situāciju, kad procesuālie termiņi nav noteikti likumā, proti, tos nosaka tiesa vai tiesnesis.

Minētā tiesību norma ir imperatīva, tāpēc apgabaltiesa nedrīkstēja ignorēt Rīgas pilsētas tiesas tiesneša noteikto procesuālo termiņu blakus sūdzības iesniegšanai, tā vietā piemērojot likuma analogiju, kas šādā situācijā nebija pieļaujama.

Motīvu daļa

[5] Pārbaudījis lietas materiālus un apsvēris blakus sūdzībā norādītos argumentus, Senāts atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas tiesneša 2025. gada 7. marta lēmums ir atceļams un jautājums ir nododams jaunai izskatīšanai apgabaltiesā.

[6] Pārbaudāmajā lēmumā ir pareizi norādīts, ka blakus sūdzību gadījumā atšķirībā no apelācijas un kasācijas sūdzību iesniegšanas regulējuma Civilprocesa likums tieši nenoteic pārsūdzības termiņa sākumu gadījumos, kad lēmums sastādīts pēc tiesas sēdē noteiktā lēmuma pieejamības datuma.

Tajā pašā laikā, ja pirmās instances tiesa pārcēlusi lēmuma pieejamības datumu un lēmuma jauno pieejamības datumu prāvnieks uzzin vienlaicīgi ar lēmuma saņemšanu, tiesību analogijas kā juridiskās metodes izmantošana nav attaisnojama, lai ierobežotu blakus sūdzības iesniegšanu prāvniekam, kurš rīkojies saskaņā ar tiesas lēmumā norādītajiem priekšrakstiem par lēmuma pārsūdzības termiņa sākumu.

Ir kļūdaini apgabaltiesas tiesneša secinājums, ka lēmums par tiesvedības apturēšanu ir pieņemts tiesas sēdē. Tiesas sēdē ir noteikts lēmuma pieejamības datums, kas, ja tiktu ievērots, uz likumā noteikta juridiska pieņēmuma pamata varētu tikt atzīts par lēmuma pasludināšanas dienu, kā to noteic Civilprocesa likuma 231. panta pirmā daļa.

Situācija, kad tiek pārcelts tiesas lēmuma pieejamības datums, neinformējot prāvniekus par lēmuma jauno pieejamības datumu, vairāk atbilst Civilprocesa likuma 442. panta pirmās daļas otrajā teikumā paredzētās tiesību normas sastāva pazīmēm, kas paredz blakus sūdzības iesniegšanu par tiesas darbībām ārpus tiesas sēdes, saistot

pārsūdzības termiņa sākumu ar lēmuma izsniegšanu. Kā vienā, tā arī otrā gadījumā prāvniekam iepriekš nav zināms lēmuma pieejamības brīdis, tāpēc lēmuma pārsūdzības termiņa sākumu nav pamata aplūkot atšķirīgi.

Pirmās instances tiesa, saistot lēmuma pārsūdzības termiņa sākumu ar lēmuma izsniegšanu, ir novērsusi procesuālo nenoteiktību, pie kuras prāvnieks nav vainojams, tāpēc ierobežot piešķirtās tiesības, uz kurām prāvnieks varēja saprātīgi paļauties, tiesiskā un demokrātiskā valstī nav pieļaujams.

[7] Ievērojot minēto, Senāts atzīst, ka blakus sūdzībā pamatoti norādīts, ka pārbaudāmo lēmumu nevar atzīt par tiesisku, tāpēc blakus sūdzība apmierināma.

Atceļot lēmumu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 444.¹panta otro daļu SIA „EXTRA CREDIT” ir atmaksājama drošības nauda.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 444.¹ panta otro daļu un 448. panta pirmās daļas 2. punktu, Senāts

nolēma

atcelt Rīgas apgabaltiesas tiesneša 2025. gada 7. marta lēmumu un nodot jautājumu par tiesvedības ierosināšanu par SIA „EXTRA CREDIT” blakus sūdzību jaunai izskatīšanai Rīgas apgabaltiesā;

atmaksāt SIA „EXTRA CREDIT” drošības naudu 70euro (septiņdesmit euro).

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators I. Bisters Senators K. Balodis Senatore I. Grauda